telligitur hic ex oī cā. vt in aucten. de fideiusso. ℣ fi. colla. i. qr pignoris obligatio q̄ ē accessoria p̄t oī obligatōi et pacto etiā nāli tātū accedē vt l. res hypothecate ff. de pignoribus.

¶ Notād. ij. q̄ i tex. ꝺr notāter. si creditor pign⁹ accepit. qr añ q̄ accepit pign⁹ nō ē ipe obligat⁹ q̄uis ex nuda puēctione pign⁹ sit obligatū sibi vt ff. de pigno ra. ac. l. i. et ꝓpetit ipsi creditori ex nuda puētōe actio hypothecaria ad pseq̄ndū pign⁹ vt. j. de actio. ℣ item seruiana. vbi etiā ponit differentia inē pign⁹ et hypothecā. qr pign⁹ pstituit i reb⁹ mobilib⁹ hypotheca vero in immobilibus.

¶ Notād. iij. q̄ actio pignoraticia ē duplex ¶ mā quedā ē dirca que daē debitori ptra creditorē p restitutōe pignoris qđ debet restitui in spē idē et cū fructib⁹ imo etiā si creditor sit in mora cū vsuris et inēsse vt in l. q̄uis ℣ nō tñ ff. de pigno. ac. ℣z nō nascit ista actio nisi solutiōe fcā. aut cū satisfactū sit de debito. vt in l. si rem ℣ oīs ff. de pigno. acti. ℣i cut actio tutele nō nascit nisi finita tutela vt ff. de tute. et rōcinijs distrahen. l. si tutor ℣ fi. q̄uis aliqui dicāt. q̄ iste actiones bñ ꝓs nascūtur sed nō prius daē seu intentanē ¶ prima tū opinio melior est ꝑm glo. Et si creditor non vellet recipe pecuniā vt posit retinē pign⁹. tūc debitor ꝺz pecuniā deponē et assignaē in iudicio et hoc sufficit ad rehabendū pign⁹. sec⁹ si faceret ex iudicio vt l. si rē alienā ℣ qui añt ff. de pigno. ac. ¶ Potest etiā debitor soluere creditori creditoris et liberaē si hoc faciat de voluntate creditoris sui non añt si faciat eo inuito sed si fecerit eo ignorante tūc non libaē iure. hz tū exceptō ex ptra creditorē. vt no. p bar. ꝛ doc. in l. solutū ff. de pigno. act. Et h̄ ē diligent retinendū. ¶ Alia est act. pigno. ꝓria que datur creditori ptra debitorē p impensis factis in pignore vt l. si necessarias ff. de pigno. act.

¶ Notādū. iiij. q̄ creditor non tenetur de culpa leuissima nec de casu fortuito si pign⁹ pdaē vt inuit in tex. hic. Et ratio est. qr iste ē ptract⁹ q̄ fit grā recipientis et grā ꝺantis. vt etiā dicit hic in tex. et in tali ptractu non tenet recipiens de culpa leuissima vt ff. ꝑmoda. l. si vt certo ℣ nunc videndū.

¶ Notandū finaliter. q̄ si pignus pdatur ex dolo aut lata vel lem culpa tunc debitor tenet hoc pbare sez doluz aut culpā vt ff. de pba. l. in exceptione ℣z si casu fortuito tūc ꝑm bal. in l. si creditor. C. de pigno. ac. distinguendū est. qr aliqui sunt casus fortuiti qui coīter accidūt sine aliqua culpa vt est incursus latronū vel naufragiū et in illis casib⁹ sufficit creditorē pbaē. q̄ pign⁹ sit amissū vt d. l. si creditor. i. respō. ¶ Alij sūt casus fortuiti qui nō accidūt cōmuniē nisi ex culpa vt est furtū vel incendiū Et in istis casibus sufficit creditorē pbaē si sit furtū. q̄ istō furtū accidit ſn culpa sua qr ꝑ psonā domesticā ꝺ. q̄ ñ fuit suspicio vt. l. argentū ff. cōmodati. Et de icēdio sufficit pbare. q̄ nō habuit ortū i domo sua vt l. ficꝺs furno ff. ad l. aqui.

¶ Oꝑponiē sic et videē. q̄ nō bñ dictuz sit in iij. notabili. q̄ pign⁹ ꝺz restitui cuz fructib⁹. qr ꝺr i tex. q̄ pign⁹ daē grā debitoris ꝛ creditoris ℣z isto mō creditor nō videē hrē aliquā vtilitatē ex pignore. ¶ Solutio ¶ Dico ē q̄ creditor nō habz aliquā vtilitatē ex pignore. q̄ ꝑt pecunia mēsurari ſz hz ex eo securitatē solutiōis fiende qr melio⁹ est pignori incumbere q̄ cōtra psonā agere.

De verboꝝ obliga.

Dictū est iam de obligatiōe q̄ nascit ex ptractu re Et qr alia spēs isti⁹ obligatiōis est scilicet que nascitur ex contractu qui fit verbis. Idcirco tractatur h̄ consequenter de ver. obliga. Et ita rubricatur iste ti.

Verbis obliga. Obligatio contrahit ꝑbis ex interrogatione et responsione de dando aut faciendo aliquid Ex qua obligatõne nascitur duplex actio. videlicz certi cõdictio et actio ex stipulatu et vocat ista obligatio stipulatio a stipulo qđ est firmum et derivat a stipite. hoc di.

☞ Notandũ primo. q obligatio verboꝝ vocatur stipulatio et potest sic diffiniri. q ẽ verboꝝ expressio interrogãdo et respondendo facta q̃ ꝓmittit aliquid dari vel fieri vt ff. de ꝟ. obli. l. v ℌ. stipulatio Et dicit notanter interrogando et respondendo. quasi vnũ illoꝝ deficiat nõ est stipulatio C. de vsuris l. i. Et debet interrogatio precedere et responsio sequi sine magno interuallo temporis quo scz posset labi memoria eoꝝ que in interrogatione dicta sunt seu interuenire dissensus vt C. de contrahen. et cõmitten. stipula. l. nuda. Nam si respõsio ꝓcedat et interrogatio sequatur vel nõ fiat interrogatio tũc dicit pollicitatio vt in d. l. nuda. Et ratio istius est. quia nemo presumitur se velle obligare p quecũq; ꝟba ꝓmissoria quoꝝ aliqua interdũ ꝓferuntur causa amicicie vt dicẽdo ego sum totus tuus et omnia mea tua sunt. Et quibus verbis non nascit obligatio vt est singularis g. in l. ij. C. in q̃bus causis coloni censiti dños suos accu. ꝓnt. li. xi. Si igitur ī aliquo ĩstrõ reperiatur. q quis promisit et nihil dicatur de interrogatione. si hoc verbũ platuz sit a notario presumitur q precessit interrogatio Secus si repiat a teste prolatũ vt ẽ bona g. in l. i. C. de vsuris. Et ex istis patet. q infans surdus mutus. absens nõ possunt stipulari vt ff. eo. l. i.

☞ Notandum scdo. q ex stipulatione nascit dupler actio. Quaꝝ vna dicitur certi condictio generalis que scilicz cõpetit. q̃n res certa deducta ẽ in stipulatione Et dicit res certa de qua constat quo ad quid quale et quantũ vt ff. eo. l. stipulationũ. Sed q̃n res deducitur incerta tũc nascitur actio ex stipulatu. Hoc tamẽ fallit in dote vt l. vnica C. de rei vxorie actõne Sed q̃n in alio cõtractu q̃ in stipulatõne deducit res incerta tunc non datur actio ex stipulatu sz actio que vocatur ĩcerti cõdictio vt l. sed si ex me ℌ. i. ff. de ꝓdic. indebi.

☞ Notandũ iij. q stipulatio ex incertitudine rei viciatur. vt scz si ꝓmittatur substantia vel corpus vel animal. quia dando vnã festucã vel vnã muscã liberaretur ꝓmittens sed necesse ẽ in stipulationẽ venire rem que cõtinetur certis finib⁹ vt in l. ita stipulatus ff. eod. Dicitur tũ res incerta q̃n non constat quid quale quãtũ vt dictũ est in supiori notabili Potest etiã ĩcertitudo specificari per coniecturas vt p. prefationes seu orationes que circa stipulationem apponũtur vt no. bar. in l. triticũ ff. eo.

☞ Notandũ finaliter. q ista obligatio dicit stipulatio a stipulo qđ est firmũ et ita nomen correspondet rei sicut dictuz ẽ s. de dona. ℌ. est et aliud. Nam olim in stipulatõne vnus dabat alteri stipitem palee sicut inuestitura feudi fit p traditionem baculi vel stipitis vel mantelli vt ff. de pac. l. i. ℌ. i. hoc tamẽ non est de substantia contractus feudalis nec per talem inuestituram traditur possessio sicut per traditionez clauiũ vt s. de rerum diuisio. ℌ. item si quis, merces. Sed fm aliquos traditur ius capiendi possessionem propria auctoritate Ita vult Innocen. in c. ex litteris. extra de ꝓsue.

In hac re Sũmatur sic Licz olim stipulatio fiebat p certa verba ad hoc tradita hodie tamen fieri potest per quecũq; verba intelligibilia ad hoc apta. hoc dicit.

☞ Notandum primo. q stipulatio hodie fieri potest per verba ad hoc apta. Et ideo nõ potest fieri per notulas

De verborum obligationibus.

cifreas vl'p abbreuiaturas vñ si ego vel si significaē p a. ꝓmittis et tu velis sig re p b. ꝓmitto. Si ego interrogem a. ⁊ tu respōdeas b. non est stipulatio vt ff. de constituta pecunia l. qō autem. ℣. fi. quia stipulatores non possunt mutare significatiōes noīm appellatiuoꝝ vt. l. si quis ī fundi vocabulo ff. de lega. i. et p bar. in l. quotiens ff. de heredi. instituen. et in g. an ꝑmio. ff. sup ℞bo. illō autem. in q̄ g. etiā ōr q̄ scribens p signa in consueta puniendus est criminaliter arbitrio iudicis. qō verum est. si scribat libros iuris vel instīa. alias non vt in l. heredes palam. ℣. sed si fundo ff. de testa.

¶ Notandū scō. q̄ ꝓpter diuersitatez lingue vel ignorātiā eius nō viciatur stipulatio. Et ideo notarius potest conficere instrumentū de stipulatione inter latinum et grecuz seu theutonicū contracta mediante interprete. vt ff. eo. l. i. ℣. fi. Et creditur soli notario si habeat ītellectū vtriusq; lingue. vt C. de fal. l. i si quis decurio. Sic autē non creditur testi. vt C. de testi. l. iurisiurādi. Sed si notarius non habeat intellectū vtriusz lingue adhibendi sunt duo testes interpretes si possūt haberi. sed si haberi nō possunt sufficit vnus vt in auct. de rebus eccle. non alienan. ℣. qō āt. colla. ij.

¶ Notādū tertio. q̄ ꝓtrahentes attē dere debent ad sensum et ad intellectū verboꝝ que in stipulatione ꝓferuntur vt dicit hic et ff. eo. l. i. ℣. qui presēs. Et licet ponant in stipulatione ℞ba inutilia. p hoc non viciat stipulatio si etiam ℞ba vtilia et apta habeant vt l. que extrinsecus ff. eo. qō fa. p libellantib⁹ vt libellus nō reiiciatur licet ī eo sint verba inutilia et supflua dum tñ in eo etiā continentur verba vtilia.

¶ Notandū finaliter. q̄ ex isto ℣. elicit q̄ impator potest certa verba instituē p que fiat contractus aliquis ita q̄ si aliter fiat non valeat. Igitur firmiter credere debem⁹ q̄ celestis Impator xp̄us ihesus istituit ℞ba ex q̄ꝝ platōe sequit effect⁹ q̄ alias nullo mō sequēt vt sunt in sacrō baptismi. ego baptizo te. in nomie prīs ꝛc. et ī sacrō venerabili eucharistie. h̄ ē eīm corpus meū et ita de aliis ℞bis sacramētalib⁹.

Dis sti

Stipulatiō ōnis aut fit pure aut ī diē aut sub cōditione. Qd̄ pure stipulat statī debet ⁊ peti potest. ℥ qd̄ stipulat in diē statī debet. ℥ peti nō ꝑt nisi die lapso in quē stipulatio facta ē. h̄ dī.

¶ Notādū ꝓmo. q̄ qñ stipulatio fit pure. tūc ꝓmissū statī debet ⁊ statī peti ꝑt vt hic et l. cū qui calendis. ℣. fi. ff. eo. nisi fiat dilatio rōe loci vt ℣. eo. ℣. loca. Vel rōne rei que nō dū ē in rer⁹ natura vt ℣. de excep. ℣. añpenul. Pronussor tñ non tenet statim solue et ideo h̄ ℞bū ꝓfestī. hic in tex. nō debet intelligi q̄ statim debeat venire cū sacco ꝓtus ad soluēdū vt ff. de solutio. l. qō dicim⁹. ℥ fm alios q̄s dant sibi decem dies. vt ℣. de inutili. stipula. ℣. pe. licet dāt decē dies vt fiat ꝓcepta a ꝓtātib⁹ fm consuetudinē multoꝝ locoꝝ. q̄ ē optima legū interps. vt ff. de legi. ⁊ senatuscōsul. l. si d̄ it ꝓtatōe. ℥ fm alios istō tēp⁹ relinq̄tur arbitrio iudicis. qz nō ē limitatū ī iure nisi de cōstituta pecunia vt l. ꝓmissor. ff. de ꝓstituta. pecu. ⁊ h̄ nota p bar. in l. ratū ff. d̄ solutio.

¶ Notād̄. ij. q̄ aliud ē stipulari ad diē et in diē. Nā qñ stipulat ad diē. tūc ꝓmissor obligat vsq; ad diē et non p⁹ vt ff. de actio. et obliga. l. obligationū fere. ℣. fi. ℥ qñ fit stipulatio ī diē vel ī die. quod idem est vt dcā l. obligationū fere. tunc promissor statim obligatur. sed stipulator non potest petere nisi transacto die vt hic et ff. de ℞. sig. l. cedere. Et si ante petat repellitur exceptione vt ℣. de exceptio. ℣. preterea. Et si stipulatio fiat vt detur hodie non est ī diem sed pura. vt l. liber homo. ℣. decē ff. eo.

Notãdũ.iij.q̃ si aliquis ꝓmittat solu̇ere ꝓsenti die.non potest conuenire eodem die.quia totus dies cedit ꝓmissori sed cõuenitur transacto die vt colligitur ex isto tex. Ex quo tex.etiam dicũt aliqui.q̃ si iudex statuit ꝓtibus ẽmi nũ ꝓemptorũz ad ferendũ sẽtiam certo die vtputa die mercurij et vna ꝓtiũ nõ ꝓpeat illo die.q̃ tũc iudex non dz ferre sẽtiam illo die.quia totus dies cedit ꝓtibus ẽm istum tex. Allegant etiã ꝑ se l. more.ff.de feriis. Et ad confirmationẽ istius opinionis dicunt q̃ iudex pº terminũ ꝓemptorũ debet mittere citatiõnẽ vt.ff. de iudi.l.post edictũ.et intẽ quã libet citatõez olim debebãt mediare decẽ dies ff.de iudi.l.per interualla.hodie trigĩta dies.in aucten. de litigioſ.ſ.omnẽ.coll.vij. Sed alij dicũt.q̃ iudex debet illo die ferre sẽtiam vt C.q̃ appellãdũ nõ sit.l.cũ nõ eo die.ꝛ h dz fieri circa finẽ diei vt hora vesp̃e vl̃ circiter q̃n ꝑ sumitur.q̃ pars absens nõ ẽ vẽtura vt ff.eo.l.cũ ita stipulatus sũ.et hoc maxime vex ẽ.si ꝓret instantia iudicij. Nã tũc ꝑt ferre sẽtiaz ĩ nocte cũ lumĩb⁹ vt no.ĩ c. cõsuluit.ex̃ de off.delegati.et de isto ꝑ bar.in l.cũ qui calẽd. ff.eo. Et ꝑ istã vltima opinione multũ fa.l.alit ff.qd̃ vi aut clam. vbi dr q̃ si aliq̃s sit citatus ad ꝑpendũ certa hora tũc si ille actº ad quẽ citatus ẽ fiat alia hora tunc ꝑsidẽ ẽ acsi ille actus factº essz ꝓte nõ citata. Ex quo apꝑz.q̃ iudex neq; de rigore neq; ex eqtate ꝑt sẽtiaz differre ĩ aliũ diẽ Et dicit bar.q̃ ille tex.ĩ l.alit merito debẽt scribi cũ aureis lris Et ita nõ est simile in solutionib⁹ et in sententijs ferendis.

☞ Opponit̃ ꝓmo cõtra ꝓdicta et videtur.q̃ nulla stipulatio ꝑt esse in diẽ vel sub cõditione. qz stipulatio ẽ actº legitimº.ſ.de actio.ſ. de cõstituta.ſz talis nõ recipit cõditionez neq; diem vt l.actº. ff. de reg.iuris ꝙ Solutio Illa regula:actº.loquit̃ in casib⁹ ibi numeratis inter quos nõ ẽ stipulatio. vt supra etiã dictũ fuit.

Opponit̃.ij. ꝛ vz q̃ q̃n stipulatio fcã est pure nõ detur ꝓmissori ad solueñdũ dilatio decẽ diez vel ẽm arbitriũ iudicis ꝑ l.liber homo.ſ.decẽ ff.eo. Sco. Illa l.loq̃tur q̃n dies est expressus.hic autem loquimur q̃n exp̃sio nõ ẽ facta.

At si ita Si stipuler a te decẽ aureos ãnuos q̃ad vitã stipulatio ista ẽ pura et ꝓpetua Sed si heres meus post mortem meã petit istos decẽ aureos repellit̃ exceptiõe pacti. hoc dicit.

☞ Notandũ primo.q̃ differentia est q̃n aliquid ꝓmittitur annuo seu annuatim et anno. quia ꝓmo casu nascit̃ obligatio in ꝓncipio anni.ſz in scdo casu ĩ fine anni vt ff.quãdo dies legati cedit l.i. Unde ẏsus Annuo si dicas tunc respicias caput anni. Anno si dicas in fine teneberis ãni. Dicit tñ Jo.fa.q̃ istõ intelligit̃ in legatis.

Notandũ ij.q̃ quãdo stipulantur decem aurei annui est vna stipulatio vt l. si stichũ.ſ.i.ff.eoð. Secus in legatis q̃ sunt plura legata vt ff. de dona. causa mortis l.senatº.ſ.fi. Et ratio est.quia in stipulatione solum consideratur conditio stipulãtis semel et in ꝓncipio ꝛ idõ etiam nascitur tantum vna actio.vt l.si filius ff.eoð. Sed in legatis annuis cõsideratur conditio legatarij singulis annis et nascuntur plures actiones vt ff. de annuis legatis l.cum in annos.

Notandũ.iij.q̃ ista stipulatio non finitur morte stipulãtis.sed est perpetua ipso iure. quia tempus non est modus quo tollit̃ obligatio vt l.obligationuz fere.ſ.placet ff. de actio,et obliga. Sed petens post mortem remouetur exceptione. Et si fiat ista stipulatio absq; illa clausula quoad viuam dixerunt aliqui q̃ non esset perpetua sed posset exceptione petens remoueri. Johan. fabri

dicit q illa est perpetua ipso iure et effectu hoc est q petens non ꝑt repelli p exceptionē pᵒ mortē stipulātis p.l.si pactū ff. de pbati. qꝝ ꝑsumit q stipulator volut sibi ꝓuidere et hēdibᵒ suis Secus in legatis ānuis q nō ꝑnt peti post mortē legatarij vt.l.i ānalibᵒ.C.d lega.

Sub cōditiōe. Stipulatione fcā sub cōditiōe differt obligatio vsq; ad cuētū cōditiōis. Et si stipulatio ꝓcepta sit sub cōditiōe q i vita plene nō ꝑt euenire sortit effectū pᵒ mortē et transmittit spes cōditionalis stipulationis ad hēredes. hoc dicit.

☞ Notādū ꝓmo. q iste tex. dz itelligi de cōditiōe casuali q scz ē de cōtingēti ad vtrūlibz qđ indifferent se hz ad esse et ad nō ee. Cū ḡ stipulatio sub tali cōditione facta ē nō nascit obligatio pēdēte cōditiōe. Nec ꝓmissor dicit esse debitor vt ff. si certū peta. l. nō oēs. Sic est de hēde sub ꝓditiōe instituto vt ff. fami. hercis. l. si marit. Nec etiā ꝓmissor ꝓ euentū cōditiōis ꝓstituit in mora vt notat ꝑ bar. in. l. qđ dicim. ff. de solutio.

¶ Notādū scđo q stipulatio ꝑt fieri sb ꝓditiōe affirmatiā vel sub cōditione negatiā. q stipulationes in b cōueniūt q vtraq; trāsmittit ad hēdes q ꝑnt ex eā gē purificata cōditiōe vt .C. vt actio. in hēd. et ꝑ heredē. l. i. Dz differūt qr q ē sub cōditiōe affirmatiā dicit cōditionalis. dz q ē sub ꝓditiōe negatiā. dicit in diē vt in exēplo posito in tex. scz ꝓmittis tibi si capitoliū nō ascēdero. Nā ista ꝓditio nō dicit ipleta nisi pᵒ mortē. q q/dē mors certa est vt ff. de cōdic. indebi. l. nā si. licz qñ sit īcertū nobis vt ff. de cōditio. et demonstratio. l. i.

¶ Notādū z°. q spes ꝓuenies ex stipulatione ꝓditionali trāsmittit ad hēdes. vt b dicit. secus ī legato cōditionali. et ē ratio diē. q stipulatio fit mediāte fcā stipulatorī. q ꝑsumit velle ꝓuidere sibi z hēdibus suis vt. l. si pactū ff. de ꝓbatio. Dz legatū nō fit mediāte facto legatarij sed sola volūtate testatoris vt. C. de cadu. tollen. l. vnica.

☞ Opponit Et videt q ex stipulatione cōditionali añ euentū cōditionis ꝓmissor fit debitor. ꝓ. l. ij. C. de cōstitu. pecu. vbi dicit q ꝑ istā stipulationē ꝓstituitur debitū. ḡ ꝓmissor efficit debitor Solutio ¶ Dicit est q ꝑ istā stipulationem ꝓmissor ꝓstituit debitor in spe sed nō in re. et ita etiā intelligit lex. creditores ff. de ꝟboꝝ significa. vt scz per hmōi stipulationē efficiant creditores in spe.

Loca etiā. Locus nō suspendit obligationē. dz differt petitionē et solutionē. Et si qs existens rhome ꝓmitteret hodie solvere cartagine. nō valz stipulatio ꝓpt impossibilitatem. hoc dicit.

☞ Notandū ꝓmo. q licz sit certū tps determinatū veniendi ad iudiciū. vide licz certi dies cōputando ꝓ quolibz die xx miliaria vt ff. si quis cautionibus l. i. In cōtractibᵒ tñ in qbᵒ inserit locᵒ. dat tps arbitrio iudicis attentis q̄litate ꝑsone distātia loci. et q̄litate tpis. Et ideo licz stipulatio sit pura in q ꝓmittē aliqđ certo loco. eiᵒ tñ executio differtur vsq; pᵒ tps q ꝓmissor ad illū locuz venire ꝑt. Dz si prius venerit tenetur īplere ꝓmissuz. qr in incertis et non incertis locᵒ ē cōiectare vt. l. cōtinuus. ℣. cum ita. ff. de ꝟboꝝ obligatio.

¶ Notandū scđo. q impossibilitas viciat stipulationē vt hic et ℣. de inutili. stipula. ℣. si impossibilis. Iste tñ casus q hic in tex. ponit scz quo aliqs existens rhome promitteret hodie solvere cartagine est possibilis. scz si prius cōuentum est inter eos q mediātibus procuratoribus ista solutio fiat statuto die vt ff. de ꝟboꝝ obliga. l. fi. ℣. si inter eos.

Conditiones. Sūmat sic. Conditiōes

que ad pñs vel ꝓteritū tps referuntur nō suspendunt obligationē cū ea q̄ certa sunt in rerū natura nō differūt obligationē. ꝯ̄uis nobis incerta sint. ℏ d.

☞ Et p intellectu tex. Notandū q̄ cōditio de futuro cōtingente suspendit obligationē vt ℊ eo. ℊ sub cōditiōe. ℨz nō cōditio de futuro necessario vt si aliquid a te stipuler. cū hac conditione. si moriar. Mā ista cōditio nō suspēdit obligationē vt ff. de condic. indebi. l. naz si Sicut nec cōditio de p̄nti vel de ꝓterito vt hic et. l. itaq̄ ff. si certū petat.

☞ Opponit Et videt q̄ cōditiōes d futuro cōtingenti etiā nō suspendāt obligationē ꝓ rationē ℏ in tex. quia licz in certa sunt apud nos. sunt tñ certa apud naturā vt ff. de iudi. l. et si restituat ℊ fi.

Solutio Duplex ē natura. q̄dā dicit natura naturās. et ē deus. Et apud illā naturam oīa certa sunt et manifesta; apud quē sunt mille anni sicut dies hesterna q̄ ꝓterijt. et de illa natura intelligitur. l. in opposituz allegata. Alia dicit natura naturata et ē cursus reb⁹ a deo inditus. et vocat cursus nature apud quē cursuz futura cōtingentia sunt incerta. et de illa natura loquimur ℏ.

Opponit scdo Et videt q̄ incertitudo apud nos suspendat obligationez ꝯ̄uis sit certitudo apud naturam scdo mō acceptā p. l. in totū. ff. de regu. iur. Sco. Illa lex loquit q̄n relinquit p̄sentie solēnitas vt septē testes in testō s de testamen. ℊ i. Vel loquit in casibus vbi requirit certa scientia et intellect⁹ de p̄nti vt in alijs ꝑticb⁹ puris. C. d do. l. nec inuitus. ℏ āt loquimur in conditionalibus.

Non solum. Sūmat sic. In stipulatione nō soluz veniūt res sed etiā facta. Et in tali stipulatiōe vtile ē apponere penaz ne actor grauet ꝓ probationē ipius interesse. hoc dicit. Et ptz intellect⁹ tex.

☞ Notandū ꝓmo. q̄ factū ꝑt venire in stipulationē. et appellatiōe facti etiaz intelligitur nō factū. Et vtile est in tali stipulatiōe apponere penā. Cuius ratio est quia obligationi nate ex ista stipulatione accedit obligatio ad interesse vt. l. stipulationes ℊ celsus ff. eo. Et difficile est probare interesse vt ff. de ꝓto. stipulatio. l. fina. Probat enī interesse ꝓ testes vt. C. de senten. que pro eo. l. i. ℊ i. nisi interesse peteret ex dolo aduersarij. tunc enī posset ꝓbari ꝓ iuramentum in litem vt ff. q̄ vi aut clam. l. semper ℊ et hoc interdicto. Ex quo ptz q̄ si studens ꝓgens ad ꝓtes ponat cistā suam clausam apud aliquem. et eo reuertente inueniat cistā suā aptā pōt iurare in litem de rebus suis amissis cōtra depositarū. quia videtur dolum cōmisisse vt notat ꝓ bar. in. l. in actionibus. ff. de in litē iurā. Et ꝓ Inno. in c. fina. eē q̄ vi metus ve causa. Sic etiā in odium eius q̄ fecit violentiā iurat in litem sup amissione quarumcūq̄ rerum. nec opz ꝓbare res amissas ſm glo. notabilez in l. si quando. C. vnde vi. Cū ℊ in stipulatione apposita est pena nō est opus ꝓbare interesse. q̄ pena soluit loco interesse Et licz etiā nullū ꝓmittat interesse tñ soluit pena si ꝓtū factū fuerit vt. l. iij. ff. e.

Notādū scdo. q̄ qs pt ꝓmittē vnica stipulatiōe aliq̄d fieri et aliq̄d non fieri cum appositione pene vt si ꝓmittat ire rhomā et nō ire ꝓ florentiā sub pena x. aureoz. et tūc si cōmittat pēa et vno capite vtputa q̄ vadit ꝓ florētiā nō incidit i pēnā et alio capite. Et iō licz ñ vadat rhomā solū soluet x. aureos vt ff. de arbi. l. si duo. ℊ fi. nisi actū eēt q̄ pēa pluries cōmitteret vt ff. de trāsac. l. si fidei cōmissuz. ⁊ soluēdo penaz liberat qs a pacto vt. l. rescriptū ℊ si pacto ff. de pactis. nisi dictū sit. rato manēte pacto vt dicta. l. si fideicōmissum.

☞ Opponitur sic Et videtur q̄ stipulanti aliquod factū nō cōpetit interesse ꝓ. l. non autem. ff. de arbitris.

Solutio. Licz ibi nō cōpetat quo ad hoc vt valeat cōpromissum. cōpetit tn̄ vt valeat q̄ntum ad vtilitatez stipulationis.

De duob⁹ reis promittēdi ⁊ stipulādi.

Quia dictū est ꝑ de stipulationib⁹ in quibus interdū interuenūt plures ꝑsone stipulantes et promittentes. Ideo tractatur hic de duobus reis stipulandi et promittendi.

Et stipulandi. Sūmatur sic. Duo rei stipulādi fiunt. q̄n̄ post interrogationem duorum vnus respondet vtriq; vestrum. dare spondeo Et duo rei promittendi fiunt quando duo promittunt dare candē rem. hoc d:

☞ Notandum primo. Q: debitor int̄ dum dicitur reus vt. C. de iuramen. calum. l. ij. Dicitur etiam reus qui cōuenitur in iudicio. C. de iudi. l. properandū ℔ si quidem. Sed reus hic aliter capiē vt scz reus dicatur a re et nō a reatu. ⁊ dicitur reus stipulandi cui res ꝑmittit et reus promittendi qui rē ꝑmittit vt l. i. ff. eo. Et fiūt duo rei stipulādi quando ad interrogationē duorum vnus respondet in cōtinenti. ꝑmitto Sec⁹ si ex interuallo respōderet. puta si post vnā responsionē ꝑmissor diuerteret se ad actus eēncos. q: tūc nō essent duo rei stipulādi nec vna obligatio sed due. vt. l. duos ℔ fina. ff. eo.

¶ Notādū scdo. q̄ istud intelligit quā/do actū ē vt singulis debeat insolidū. ⁊ singuli teneant insolidū ℔ z gl. h̄ in v̄bo. spondeo. Sz ista gl. nō dicit vex⁹ q: licz nō sit expressuz insolidū. hoc tn̄ tacite agit iure isto vt ff. eo. l. reos ℔ cū i tabul. Dyn⁹ tn̄ dicit q̄ hodie ad h̄ q̄ sint duo rei. opz q̄ dictio insolidū exp̄mat.

¶ Notādū z⁹. q̄ duo rei ꝑmittēdi multis modis cōstituunt. ꝑmo si hoc sit expresse actū vt. l. iij ℔ et pactū. ff. eo. scdo cū ista dictione idem vt. l. ij. ff. eo. tertio cū ista clausula in solidū. vt. l. iij ℔ vbi. ff. eo. q̄rto cū ista dictione quilibz. vt. l. exp̄lurib⁹ ff. de lega. ꝑmo.

Et huiusmodi. Sūmatur sic. Quādo sunt duo rei stipulandi tūc si vnus recipiat promissuz. Alius nō ꝑt petere. Et q̄n̄ sunt duo rei ꝑmittendi tūc si vn⁹ solvat. alius est liberat⁹. hoc dicit.

☞ Notandū ꝑmo q̄ q̄n̄ hic dicit si vnus correox stipulandi recipiat ꝑmissum. tunc alius petere nō ꝑt. hoc debet intelligi si recepit totū promissum. Naz si ꝑtē recepit tūc alius correus stipulādi posset illā ꝑtē residuā exigere vt. l. ex toto ℔ i. ff. de lega. ꝑmo. et lat⁹ ꝑ bar. in l. ex duobus ff. eo. Silr q̄n̄ dicit si vnus correox ꝑmittendi soluit. Alius est liberatus. dz intelligi si soluit totū. Nam si soluit ꝑtē manet ali⁹ correus quo ad illā ꝑtē obligatus vt. l. qui hoiez ℔ fi. ff. de solutionibus.

¶ Notandū scdo. q̄ nō solū in stipulatiōe sed etiā in alijs contractib⁹ p̄nt cōstitui duo rei vt. l. eandē ff. eo.

Ex duobus. Sūmat sic. In duobus reis ꝑmittēdi ꝑt esse imparitas ita scz q̄ vn⁹ ꝑmittat pure et alius in diē vel sub cōditione. Et nō obstāte die vel cōditiōe ꝑt ꝑmissum peti statim ab illo qui pure ꝑmisit. hoc dicit.

☞ Notandum ꝑmo Q: quando sunt duo rei stipulandi tunc vnus potest alteri preiudicare petitione vel litis contestatione facto vel sententia. aut alijs similibus modis vt notatur ꝑ bar. in l. ex duobus ff. eo.

¶ Notandum secundo Q: quādo sunt duo rei promittendi. et vnus soluit tūc ille pōt ꝑtem petere a suo correo actione mandati vel negocioꝝ gestoruz. vel etiam actione pro socio. vt notat ꝑ bar. in l. reos ff. eo.